

RVP ČJL

1. stupeň

Očekávané výstupy – 2. období

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

RVP ČJL

2. stupeň

Očekávané výstupy

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémehch
- ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

žák:

- ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

PODSTAWA PROGRAMOWA JĘZYKA POLSKIEGO

dla szkół z polskim językiem nauczania w Republice Czeskiej

Zaktualizowana podstawa programowa języka polskiego dla szkoły podstawowej z polskim językiem nauczania w RC prezentowana w Vademecum polonisty i bohemisty obejmuje, zgodnie z obowiązującym podziałem w systemie szkolnictwa czeskiego, etap edukacyjny od klasy 4. do klasy 9. SP. Funkcjonalnie łączy nauczanie językowe z literacko-kulturowym, eksponując model kształcenia komunikacyjnego i antropologicznego nastawienia interpretacyjnego.

Prezentowana podstawa programowa w porównaniu z poprzednią jest znacznie krótsza, odchodzi bowiem od wskazywania szczegółowych treści nauczania, mogącego prowadzić do tzw. dydaktycznego encyklopedyzmu. Eliminując potencjalny nacisk na niesfunkcjonalizowaną wiedzę o języku i literaturze dokument pozostawia nauczycielowi swobodę w operowaniu szczegółowymi treściami kształcenia oraz problematyzacją interpretacji. Nie znaczy to jednak, że zwalnia nauczycieli z obowiązku analitycznych czy wprowadzania uczniów w wiedzę o literaturze i języku. Intencją tego dokumentu jest zaoferowanie nauczycielom przestrzeni wolności i zainspirowanie ich do łączenia tematyki zajęć z potrzebami i możliwościami uczniów.

Uszczegółowienie treści kształcenia powinno przebiegać na poziomie szkolnych programów nauczania. Nauczyciele mogą w nich stosownie do lokalnych uwarunkowań szkół i specyfiki zespołów uczniowskich zaplanować cykliczny proces kształcenia.

Niniejsza podstawa programowa nauczania języka polskiego uwzględnia specyfikę dwujęzycznego środowiska społecznego i edukacyjnego. Skuteczne rozwijanie kompetencji uczniowskich wymaga w nim odpowiednich strategii edukacyjnych. Proponowane jest zatem kształcenie językowe w modelu komunikacyjnym, rozwijające wypowiedzi i umiejętności tekstotwórcze uczniów w silnie zarysowanych interakcjach, dialogu, środowiskowej relacji. Umiejętność zastosowywania w danej sytuacji języka literackiego, potocznego lub gwary łącznie jest z dbałością o estetykę i poprawność wypowiedzi.

W kształceniu literacko-kulturowym szczególny nacisk położono na uczniowski odbiór lektury. Atrakcyjnie ucelowane przetwarzanie tekstów oraz antropologicznie ukierunkowana interpretacja mają prowadzić do aktywizacji językowej i mentalnej uczniów. Podstawa programowa zakłada

zatem integrację treści kształcenia, zachęca do realizowania celów lekcji w sprzężeniu z codziennymi praktykami kulturowymi ucznia.

Warto w realizacji niniejszej podstawy wyzyskać jej zbieżność i niesprzeczność z podstawą programową do języka czeskiego, realizowaną równolegle w tych samych klasach. Bliskość językowych i literacko-kulturowych treści kształcenia pozwala na uzyskanie wzajemnego wzmacniania się podobnych kompetencji kształconych na języku polskim i czeskim. Wytworzony w ten sposób wspólny obszar celów kształcenia zwiększy motywację uczniów do nauki pisania, mówienia, czytania i rozmaitych działań interpretacyjnych.

PODSTAWA PROGRAMOWA JĘZYK POLSKI

Osiągnięcia po klasie 5.

KOMUNIKACJA JĘZYKOWA

uczeń:

- JPL-5-1-01 czyta ze zrozumieniem (i krytycznie) teksty dostosowane do wieku
- JPL-5-1-02 odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych, uzasadnia swój wybór
- JPL-5-1-03 ocenia kompletność lub niekompletność prostego komunikatu
- JPL-5-1-04 odtwarza treść przeczytanego tekstu, potrafi zapamiętać podstawowe informacje
- JPL-5-1-05 prowadzi dialog, rozmowę telefoniczną, zostawia wiadomość głosową
- JPL-5-1-06 rozpoznaje podstawowe narzędzia manipulacji w tekście (reklamie)
- JPL-5-1-07 stosuje odpowiednią intonację, akcent, pauzy i tempo stosownie do sytuacji lub celu wypowiedzi (zamiaru komunikacyjnego)
- JPL-5-1-08 rozróżnia poprawne i niepoprawne formy wymowy (artykulacji)
- JPL-5-1-09 tworzy proste wypowiedzi (pod względem treści i formy adekwatnie do wieku)
- JPL-5-1-10 układa plan opowiadania i na jego podstawie tworzy krótką ustną lub pisemną wypowiedź, przestrzegając następstwa czasowego

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA

uczeń:

- JPL-5-2-01 porównuje znaczenie słów, zwłaszcza słów o tym samym lub podobnym znaczeniu oraz wyrazów wieloznacznych
- JPL-5-2-02 rozróżnia w słowie rdzeń, przyrostek, przedrostek i końcówkę
- JPL-5-2-03 rozpoznaje części mowy, w wypowiedzi stosuje ich poprawne formy gramatyczne

- JPL-5-2-04 odróżnia polszczyznę pisaną i mówioną
- JPL-5-2-05 wyszukuje główne związki w zdaniu
- JPL-5-2-06 rozróżnia zdanie pojedyncze i złożone, zamienia zdanie pojedyncze w złożone
- JPL-5-2-07 używa odpowiednich spójników, stosuje je zgodnie z celem wypowiedzi
- JPL-5-2-08 stosuje reguły pisowni, pisze poprawnie pod względem ortograficznym
- JPL-5-2-09 poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, nawiasu

KSZTAŁCENIE LITERACKO - KULTUROWE

uczeń:

- JPL-5-3-01 nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst; uzasadnia je
- JPL-5-3-02 odtwarza i przetwarza tekst, pogłębia jego rozumienie, tworzy własny tekst na podany temat
- JPL-5-3-03 rozpoznaje różne rodzaje tekstów artystycznych i nieartystycznych
- JPL-5-3-04 analizując i interpretując utwory literackie funkcjonalnie posługuje się podstawowymi pojęciami literackimi

PODSTAWA PROGRAMOWA JĘZYK POLSKI

Osiągnięcia po klasie 9.

KOMUNIKACJA JĘZYKOWA

uczeń:

- JPL-9-1-01 odróżnia w tekście fakty od opinii i oceny, weryfikuje informacje za pomocą pytań, porównuje z dostępnymi źródłami informacji
- JPL-9-1-02 rozróżnia komunikaty subiektywne i obiektywne, a także intencje komunikacyjne rozmówcy
- JPL-9-1-03 rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w mediach, w tekstach reklamowych, dokonuje krytycznej analizy
- JPL-9-1-04 posługuje się językiem w sposób staranny (poprawny), odpowiednio dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej i zamierzonego celu wypowiedzi
- JPL-9-1-05 rozróżnia język literacki i potoczny, posługuje się nimi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej
- JPL-9-1-06 podczas wypowiedzi odpowiednio wykorzystuje werbalne, niewerbalne i paralingwalne środki komunikacji
- JPL-9-1-07 bierze udział w dyskusji, prowadzi ją, przestrzega zasad kultury dialogu

- JPL-9-1-08 stosuje zasady czytania studyjnego, służącego do uczenia się – w przeczytanym tekście wyszukuje słowa kluczowe, formułuje główną myśl w tekście, tworzy pytania, krótkie notatki lub konspekty; potrafi samodzielnie przygotować i wygłosić referat
- JPL-9-1-09 porządkuje informacje zawarte w tekście uwzględniając jego cel, tworzy spójny tekst
- JPL-9-1-10 podczas tworzenia wypowiedzi pisemnej wykorzystuje nabytą wiedzę i umiejętności z zakresu języka i stylu, jak również swoje predyspozycje i zainteresowania

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA

uczeń:

- JPL-9-2-01 poprawnie artykułuje polskie i powszechnie używane obce słowa
- JPL-9-2-02 zna sposoby wzbogacania słownictwa, wykorzystuje wiedzę z zakresu słowotwórstwa (budowa słowotwórcza wyrazu, wyrazy pokrewne, rodzina wyrazów)
- JPL-9-2-03 samodzielnie korzysta ze słowników języka polskiego i poradników językowych – w formie książkowej i elektronicznej
- JPL-9-2-04 rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy, stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów, świadomie ich używa w danej sytuacji komunikacyjnej
- JPL-9-2-05 podczas wypowiedzi przestrzega zasad poprawności języka (normy językowej)
- JPL-9-2-06 tworzy poprawne związki składniowe w zdaniu pojedynczym i złożonym
- JPL-9-2-07 tworzy poprawne pod względem leksykalnym, słowotwórczym, morfologicznym i składniowym wypowiedzenia pisemne
- JPL-9-2-08 rozróżnia język literacki, gwarę i język potoczny, stosuje je odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej

KSZTAŁCENIE LITERACKO-KULTUROWE

uczeń:

- JPL-9-3-01 wnikliwie czyta tekst, odtwarza i twórczo go przekształca, z odwołaniem do kompozycji i języka utworu samodzielnie rozwija tezy interpretacyjne
- JPL-9-3-02 rozpoznaje najważniejsze cechy indywidualnego stylu autora w wybranych utworach
- JPL-9-3-03 ustnie i pisemnie formułuje wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, spektakl, film lub inne dzieło sztuki
- JPL-9-3-04 tworzy własne utwory poetyckie, prozatorskie i dramatyczne stosownie do swoich możliwości oraz zdobytej wiedzy z zakresu budowy dzieła literackiego

- JPL-9-3-05 dostrzega różnice między literaturą piękną a użytkową, naukową, popularnonaukową, określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa
- JPL-9-3-06 rozpoznaje rodzaje literackie i rozróżnia podstawowe gatunki epiki, liryki, dramatu; określa charakterystyczne cechy i porównuje ich funkcje; wskazuje najważniejszych twórców gatunków
- JPL-9-3-07 poznaje najważniejsze dzieła literatury polskiej i światowej w kontekście podstawowej wiedzy o epokach oraz jej głównych kierunkach literackich
- JPL-9-3-08 porównuje ujęcia tego samego tematu w dziełach literackich, filmowych, teatralnych, malarskich
- JPL-9-3-09 rozwija umiejętności w zdobywaniu, selekcjonowaniu, krytycznej ocenie pozyskanych informacji; wyszukuje informacje w różnego rodzaju portalach, zasobach bibliotecznych, bibliografiach i innych źródłach.

